

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

IV. Eius successor Sigismundus Suecus cum Maximiliano Austriaco de
regno contendit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

Iun. An. 1573. Verum ut regem nostrum in Poloniam euntem comitemur, animus non est, nec sine instituti nostri ratio; quod ille nec in religione nec in statu reipublicæ quidquam memorabile eo in regno perfecit: in quod quum vix ingressus esset, A. 1574. 11. Kal. Iun. festo Pentecostes, non sine veneni (vix Lutheranus scriptor tradit) suspitione, mortuo fratre Carolo IX. ad auram capeffendam coronam clam, mutatis vestibus, de nocte profectus Viennam atq; inde per Italiam in Franciam non multo post redijt, ac regnum per multa pericula & miseras administravit, vt infra quando de Francia nobis sermo erit, dicerur.

III. Poloni quum Henrici reditum aliquamdiu frustra expectassent, tandem ad noui Regis electionem sunt progressi. Quamuis autem Maximilianus Austriacus Imperator multorum procerum suffragijs rex designatus esset: quia tamen Poloniam electionem Amurathi Turcarum Sultano, Austriae domus potentiam iam ante suspectam & iniuriam habenti, minus gratam fore intellexerant; atq; ipse etiam Maximilianus non satis mature in tam instabili hominum voluntate & re nimis quam lubrica regni possessionem adijisset; Poloni denuo exquisitis suffragijs, Stephanum Balthorum Transyluaniae Principem, multis virtutibus commendatum & qui Annam Sigismundi, Vltimi Jagelloniorum è stirpe Regis Poloniae filiam in matrimonio habebat, Regem sibi accesserunt. Hic vero nulla habita Maximiliani ratione magno animo regni gubernacula suscepit: quumque Amurathis sibi gratia opus esse intelligeret, ad eam captandam, Legatos Maximiliani, vt Persarum Regem de federe contra Turcas incundo sollicitarent, missos, in via deprehensos occidit. Hanc iniuriam vlciscendi, tum regni, quod Maximilianus debere sibi putabat, vindicandi studium, nec non Turcicae potentiae metus Maximilianum induxerunt, vt omnium Christianorum Principum opem contra hostes suos imploraret, animaduertens à Germania Protestantibus sibi ea auxilia quae tam euidentis periculum requiebat, denegata esse, eo quod petitionibus ipsorum in religionis negotio annuere noluisset: vix hæc de re Hungarica loquitur historia, Maximilianum interim Moscovitarum Ducis ope expeditionem in Poloniam adornantem, mors interpellauit Stephanus vero, ereptis Mosco Plefcouia & Narua vtraque, & regni finibus ad Nouogardiam vsque illam magnam urbem, prolatis, victorijs glorio-

sus, tandem & ipse morti in prædam cecidit Anno 1586. Idib. Decemb. cum annos decem & menses septem diesque duodecim regnauisset in Polonia.

IV. Defuncto Stephano, Sigismundus Sueciae rex Polonica Nobilitatis suffragijs ad regnum fuit assumptus coronatusque A. 1587. xvi. Kal. Ian. Maximiliano, Caesaris Rudolphi fratre contra eundem à proceribus quibusdam electo, sed mox auspicijs Sigismundi victo & capto. Hanc Christianorum Principum discordiam & intestinum bellum ægre ferens Pontifex, Cardinali Aldobrandino Legato suo (qui & ipse postea ad Pontificatum fuit euectus, Clemens VIII. appellatus) eius componendi negotium dedit: quod quidem ille singulari cum laude non perfecit tantum, verum etiam Sigismundum Regem in Catholica religione, cui innutritus fuerat, plurimum conformauit. Sic ergo pace inter Austriacos & Polonos facta, Maximilianus liber fuit dimissus. Porro is qui hodie est in Poloniae regno rerum status, magnam nobis spem facit, fore vt in Catholica Ecclesia quotidie magis magisque reflorescat. Rex enim vt est Catholicae religionis obseruantissimus, ita nullius alterius exercitium in sua aula permittit. Episcopi quoque in plantandis tam pietatis quam bonarum litterarum seminatibus, atque inde doctis producendis concionatoribus, nulli nec sumptibus nec laboribus parcunt: vt sunt Archiepiscopus Gnesensis, regni Primas & Legatus, Archiepiscopus Leopoliensis in Russia, Episcopi Cracouensis, Vratislaviensis, Chelmenfis, Plocensis, Culmensis, Presmiliensis, Samogitiensis, Vilsensis, Kiouiensis, Lucensis, & Iahouensis, qui quatuor in Lithuania sunt Episcopatus. Ad Catholicae etiam religionis tam conseruationem quam augmentum, multum conferre censenda sunt assidue innumerabilium fere Religiosorum in tanto regno preces. Sed & vulgi Sacramentis frequenter vtentis, indies magis magisque crescere videtur deuotio. Multum quoque illud iuuare quis existimari, quod plerique Senatores & proceres ad Fidem Catholicam reducti, & in eam iam corroborati sunt: nec facile ad quamcumque dignitatem quis à Rege admittitur, nisi Catholicus aut de quo spes eum hac ratione ad Catholicam Ecclesiam reuocari posse. Prussia tamen excipio, hæresimiferum in modum infectam, & tantum non perditam, cui tamen tam multa atq; atroces dissensiones futuram propediem inter-

tum minantur, & certam quaſi Catholicæ Eccleſiæ victoriã & triumphum promittunt.

V. Nullam vero firmius contra omnium hæreſeon inſultus propugnaculum excogitari poteſt, quam Societatis Jeſu frequentia in toto regno Collegia: quæ omnibus tam pietatis quam doctrinæ ornamentis ſub Patrum illorum ductu & prudenti directione ad inuidiam hodie florere videmus: Ad eò vt ſequentibus tēporibus in duas Prouincias neceſſe fuerit Collegia domos & Reſidentias eorū diſpartiri, nempe vnã Poloniæ, alterã Lithuanix. In Polonica cenſa ſunt in initio huius ſæculi hæc loca. Cracouiæ Domus profeſſa, Collegium & Domus Probationis, tum Collegia XIV. Poſnanienſe, Caſiienſe, Leopolienſe, Sedomiriienſe, Lublinenſe, Iaſoſlaniienſe, Luccorienſe, Torunenſe, Camenecenſe, Gedaniēſe, Raueniſe, Oſtrogienſe, Fauſtonienſe, Breſtenſe, præter Reſidentias IX. Choinienſem, Præmiſlieniſem, Mariæburgeniſem, Croſnienſem, Graudentinenſem, Vinniceniſem, Valceniſem, Bydgostiēniſem, Barenſem. In Lithuanica autē, Domus profeſſa Varſauiæ; Vilnæ Domus profeſſa, Collegium, Domus probationis & Seminarium, quale & Bransberge, tum Collegia XII Bransbergenſe, Pultrouienſe, Nieſuiceniſe, Lomzēſe, Poloceniſe, Rigenſe, Derpateniſe, Orſzenſe, Krotzēſe, Smolenscanum, Ploceniſe, Vendenſe, præter Reſidentias & Miſſiones: in quibus maior iuuentutis quæ in toto regno eſt pars educatur, & tam pietate quam litteris imbuitur, adeo vt etiam homines alterius religionis filios ſuos ad capiendum ingenij cultum ad eos mittere non vereantur: quum in ceteris fere gymnaiſijs inſcitia & barbaries graſſetur. Hi vero nec aures ſuas obſtruere, nec animos ita obfirmare poſſunt, quin ſalutares exhortationes à Patribus illis factæ aculeum aliquem relinquāt: ex quo fit, vt Sodaliū etiam, ſpiritualibus exercitijs non minus deuote quam aſſidue vacātium, exemplo incitati, paulatim ſacris Catholicæ Eccleſiæ ceremonijs & myſterijs acquieſcant. Vnde non inepte quis ad extremum ijs in locis interitum augurētur, quæ iam etiam è multis vrbibus proſtigata, in ſuburbijs hæret, vt Cracouiæ, Poſnaniæ, & alijs nobilitatibus prouinciarum oppidis, in quibus omnes cuiuſcumq; generis hæretici publicas habere conciones vetantur. In maiore Polonia maxima Nobilitatis pars ad Catholicæ Eccleſiæ gremium reuertit, reſtauratis paſſim templis quæ hæretici partim profanarunt, partim euerterāt; antiqua in primis & nobiliſſima Oſtrogorum, itemque

Comitum de Korſa familia, quorum illi antehæc Huſſitarum ac Picardorum, deinde vero Lutheranorum ſectas magno ſtudio ſemper fouerant. Ex omni ſane Nobilitate pauci hæreſeos cœno immerſi manſerunt, exceptis quibuſdam in Pruiſſia, Lithuania, & Ruſſia, vbi diuerſarum ſectarum magiſtratus mutuis odijs & ſimulatibus paulatim ſeſe conficiunt. Hoc tempore, immo iam dum populis illis innotuit, *Romanum Antichriſtum*, (quo nomine olim tamquam moſiolyceo pueri terreti ſolebant,) *vniverſalis Eccleſiæ eſſe Paſtorem, Dei in terris Vicarium; nequaquam vero hominem illum peccati, & filium perditionis, qui in ſuo ipſius nomine venturus, & Jeſum Chriſtum humanam carnem aſſuſiſſe negaturus eſt, à Iudaïs amquam Meſſias & Saluator recipiendus, quo tempore æternum illud ſacrificium, Miſſæ ſcilicet ſiue Eucharistiæ, abolbitur, vti Malachia illud vaticinium omnes Patres & Doctores Eccleſiæ à ſpiritu S. illuſtrati interpretantur.*

VI. Hoc loco facere non poſſum, quin veram hiftoriã mirabilis conuerſionis ſub Gregorij XII, Pontificatu in Polono quodam factæ, recitās, caput hoc de Polonia concludam. An. M. D. LXXV, qui Iubilæus fuit, ſenex quidam Lutheranz religionis Miniſter Polonus natione, non tam ex deuotione quam curioſitate quadam Romanam illã Babylonem, Anno iſto Conuſionis (ſic Iubilæum appellabat) viſendi, quum Romam proſiciſci decreuiſſet, eodem quo ceteri religionis ergo peregrinantes habitu iteringreſſus, & cū iſdem commuſe, S. Trinitatis nomine appellatum hoſpitiū ingreſſus, triduum in eo, vt exacte omnia contempleretur, permanſit. Eius vero Societatis curam tū gerebat Ferdinandus Medices, is qui hodie magnus Hæturix Dux eſt: qui vnã cum multis alijs proceribus, hoſpitiū pedes abluere ſolebat. Inter quos cum Miniſter hic forte eſſet, tantam in tanta dignitate humilitatem, vt & Pontificis in viſitandis Eccleſijs deuotionem & pietatem demiratus, ac tandem loca ſacra in quibus S. Apoſtolorum & aliorum Sanctorum reliquiæ aſſeruantur, ipſe contemplatus, torius denique velut Mundi vndique ad reddenda Deo vota & fundendas ad S. Apoſtolorum & Martyrum tumbas preces eò concurrentis religione obſtupefactus: diuino monente ſpiritu ad pedem altaris genibus innixus oculos aperire cœpit, iſque ad cœlum eleuatis, quamuis aliud animo volueret, vt qui ſpectandi cauſa tantum eò venerat, vehementer ingemiſcens, & Conſilium de vita & religione mutandis amplexus, prope e